

KONZERVOVÁNÍ- RESTAUROVÁNÍ ZÁKLADNÍ POŽADAVKY, ROZSAH PROFESE

Alena Selucká

Osnova

- Definice pojmů, terminologie
- Proces konzervátorsko-restaurátorské práce:
 - ▣ Zpracování zadání (zadávací dokumentace)
 - ▣ Průzkum
 - ▣ Konzervátorsko-restaurátorský záměr
 - ▣ Konzervátorsko-restaurátorský postup – dokumentace
- Příklady

Definice pojmů, terminologie

- normy

- Profesní etický kodex konzervátora-restaurátora ICOM – CC, New Delhi , 22 – 26. 9. 2008
- Evropská komise pro standardizaci CEN – European Committee for Standardisation (CEN T/ 346 – Conservation of Cultural Property
 - ▣ **ČSN 961509, EN 15898: Ochrana kulturního dědictví - Základní obecné termíny a definice; účinnost: 1. 9. 2012**
- Dokument o profesi konzervátora-restaurátora AMG ČR (nově schválený v r. 2011) – Komise konzervátorů-restaurátorů AMG
 - ▣ <https://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise/komise-konzervatoru-restauratoru/dokumenty>

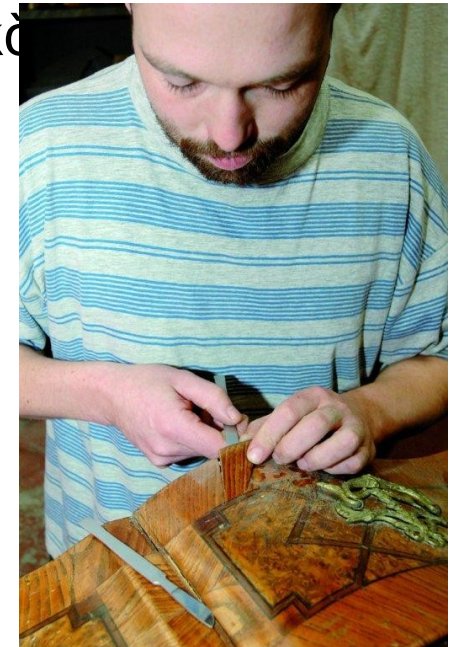

Konzervování-restaurování (konzervování):

- preventivní konzervace
- sanační (kurativní)
konzervace
- restaurování

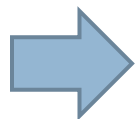
Definice pojmů, terminologie - stupně ochrany

- **Preventivní konzervace** - optimalizace podmínek při uložení, prezentování a manipulaci (nepřímé zásahy)
- **Sanační konzervace** - stabilizace fyzického stavu (přímé zásahy)
- **Restaurování** - dosažení srozumitelnosti předmětu, obnovení původní estetické, technické funkce

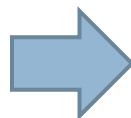

Definice pojmů, terminologie - účel konzervování

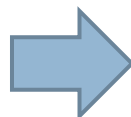
Preventivní
konzervace

Sanační
konzervace

Restaurová
ní

Komplexní
hodnota
předmětu

*Hodiny, pol. 19. stol.,
Technické muzeum v
Brně*

Definice pojmů, terminologie

- účel konzervování

- **komplexní hodnota (muzealita)** předmětu kulturního dědictví vyjadřuje jeho kvalitu jako nositele souboru všech autentických informací, emocionálních a racionálních, které je možno dnes či v budoucnu identifikovat. Jako taková je hlavním předmětem ochrany u kategorie *muzejních sbírkových předmětů*. Součástí komplexní hodnoty je i **výpovědní hodnota předmětu (autenticita, signifikance)**.

(Dokument o profesi konzervátora restaurátora Komise KR AMG)

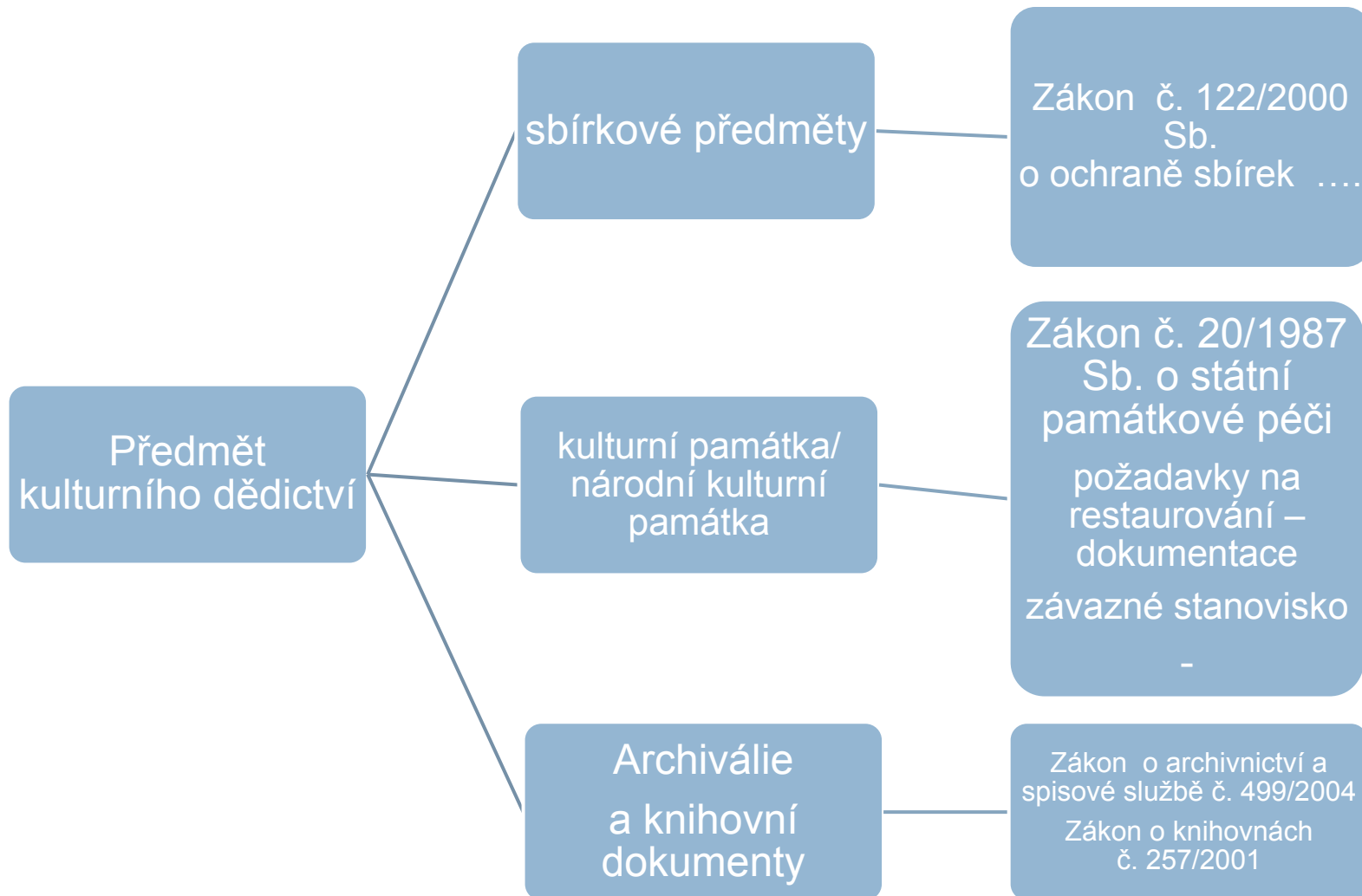
*Měděné spirálovité
prstýnky
s otisky lidských prstů,
únětická kultura,
Archeologické centrum v
Olomouci*

Základní požadavky na ko-re/ etický kodex

- Zachování **komplexní hodnoty** předmětu.
- **Reverzibilita a rozpoznatelnost** zásahu.
- Restaurování by mělo být prováděnou pouze na základě **známých faktů** a ne pouze předpokladů!
- Používání **ověřených** a trvale **odstranitelných** materiálů.
- **Minimalizace** zásahů.
- **Odstraňované části** je nutné konzervovat a zachovat.
- Všechny fáze ko-re zásahu musí být pečlivě **dokumentovány** (písemně, obrazově, příp. zvukově).
- Více viz Dokument o profesi ko-re, Etický kodex; <https://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise/komise-konzervatoru-restauratoru/dokumenty>

Požadavek na dokumentaci
konzervátorsko-restaurátorských
zásahů vymezuje již Benátská
charta
z r. 1964
Mezinárodní charta o zachování
a restaurování památek a sídel

Legislativa

Proces ko-re práce

I. Zadávací dokumentace/cíle/vstupní informace

II. Průzkum - základní

III. Konzervátorsko-restaurátorský záměr

IV. Konzultace, vyhodnocení, odsouhlasení zadavatelem

V. Zpracování smlouvy o fyzickém předání věci,
smlouvy o provedení ko-re prací/předání předmětu ke ko-re

VI. KOnzervátorsko-restaurátorský postup, dokumentace

Ad. I.) Zadávací dokumentace - cíle ko-re

- Stanovení cíle konzervování-restaurování – vymezení rozsahu prací:
 - ▣ Záchrana fyzického stavu (přímý – nepřímý zásah)
 - ▣ Vystavení (interiér/exteriér)
 - ▣ Obnovení funkčnosti
 - ▣ Odstranění nevhodných předešlých zásahů
 - ▣ další

Vstupní zadání může být
pozměněno na základě
výsledků rozšířeného
průzkumu
a průběhu ko-re prací

Ad. I.) Zadávací dokumentace

- další požadavky

- Předmět bude ošetřován v místě/mimo působišťě zadavatele.
- Zhotovitel – konzervátor musí dodržovat profesní etický kodex zadavatele (např. Dokument o profesi ko-re).
- Doložení pojištění profesní odpovědnosti.
- Poskytnutí bezplatné licence zadavateli na využívání ko-re dokumentace (Copyright).
- Doložení odpovídajícího vybavení-zázemí konzervátora (klíma, bezpečnost, ochrana).
- Stanovení termínu odevzdání práce a finančního limitu.

Ad. I.) Zadávací dokumentace - kvalifikační požadavky

- Základní (četné prohlášení uchazeče o bezdužnosti v návaznosti na zákon o veřejných zakázkách)
- Profesní (kopie živnostenského oprávnění, výpis z obchodního rejstříku, kopie oprávnění k restaurování kulturních památek - licence Komise pro restaurování MK ČR)
- Technické (seznam referencí, obdobných ko-re
zásahů, předložení ko-re dokumentace)

Seznam restaurátorů s licenci MK ČR:

<http://monumnet.npu.cz/restauratori/list.php>

Seznam konzervátorů-restaurátorů Komise KR AMG:

<http://www.cz-museums.cz/web/amg/organy-amg/komise/komise-konzervatoru-restauratoru/clenove-komise>

Ad. I.) Zadávací dokumentace - přílohy

- Zadavatel musí poskytnout maximum informací k ošetřovanému předmětu:
 - Historie předmětu – zpráva kurátora, nálezová zpráva
 - Vědecké zhodnocení – expertní posudky, analýzy,
 - Předchozí ko-re zásahy – konzervátorská karta, zprávy
 - a další

Ad. II.) Zpracování průzkumu

- Základní/vstupní průzkum (většinou pomocí nedestruktivních metod)
 - ▣ Popis předmětu – název, materiál, datace, rozměry, značky, popisky
 - ▣ Popis stavu předmětu – rozsahu poškození
 - ▣ Poznámky k zjištěným materiálům, dílčím částem
 - ▣ Důkazy předchozího ošetření
 - ▣ Použité metody hodnocení, testy
 - ▣ Obrazová dokumentace

- Podrobný/rozšířený průzkum (součástí ko-re zásahu, provádí se pomocí neinvazivních i invazivních metod)
 - ▣ zjišťování dalších informací o poškození, dataci, materiálech i technologiích zhotovení

PRŮZKUM (Investigation) – shromáždění všech informací, nutných pro rozhodování o postupu konzervace (dle ČSN EN 15898)

Ad. III. Konzervátorsko-restaurátorský záměr

- Reflektuje veškeré závěry vstupního průzkumu
- Plán ošetření vč. možných alternativ
- Návrh pro rozšířený průzkum – podrobné materiálové analýzy
- Etapizace kroků
- Navrhované konzervátorské prostředky, materiály a metody vč. jejich charakteristiky
- Popis výhod a rizik navrhovaných metod a prostředků
- Doporučení pro zajištění vhodných podmínek uložení a transportu během ošetření
- Návrh ceny

IV. Konzultace, vyhodnocení, odsouhlasení zadavatelem

V. Zpracování smlouvy o fyzickém předání věci, smlouvy o provedení ko-re prací/předání předmětu ke ko-re

Ad. VI.) Konzervátorsko-restaurátorský postup - dokumentace

- Součástí dokumentace je zpráva o průzkumu a odsouhlasený ko-re záměr
- Popis použitých postupů – zdůraznění postupů odlišných od navrhovaných v ko-re záměru
- Použité prostředky a materiály (+ příp. materiály, metody zvažované, ale nepoužité)
- Interpretace materiálového a technologického průzkumu (základního a rozšířeného)
- Materiály odebrané během zásahu – jejich uložení
- Nové informace a skutečnosti zjištěné během zásahu
- Změny na předmětu během ošetření – popis stavu předmětu po ošetření
- Fotodokumentace průběhu prací, stavu po ošetření
- Jména spolupracovníků, asistentů
- Doporučení pro uložení a zacházení s předmětem
- Závěr, vyhodnocení
- Datum práce/datum zhotovení zprávy; jméno autora

Odkazy - zdroje

- Komise konzervátorů-restaurátorů AMG; Dokument o profesi konzervátora-restaurátora: www.amg.cz
- Památková péče – MK ČR; Dokumentace restaurování: www.mkcr.cz
- E.C.C.O. – Evropská konfederace konzervátorských svazů; ECCO Professional Guidelines: www.ecco-eu.org
- The V&A Conservation Department "Ethics Checklist 2004": www.vam.ac.uk/res_cons/conservation/advice/policies/index.html
- Metodické centrum konzervace Technického muzea v Brně: www.mck.technicalmuseum.cz